

פרץ פצימיו¹ משמא כל סביביו –

He dismantled the door frames; it is מַטְמָא the entire surroundings

OVERVIEW

The גמרא cites a ברייתא (regarding טומאת מת) that if the doorway was closed up, then there is no טומאה around the house (only in front of where the doorway was); however if he was פרץ פצימיו then there is טומאה surrounding the (entire) house.

פירש הקונטרס כל סביביו ד' אמות כקבר² –

רש"י explained that **מטמא כל סביביו** means that an area of **four אמות** around the entire house is **מטמא just like a grave**.

תוספות disagrees:

ואין נראה לרבינו שמשון כיון דמסיימי מחיצות –

And the ש"ך does not agree; since the partitions of the house are distinct -

וּלְיָכָא לְמִיחַשׁ שְׂמָא יַעֲלָה עַל הַבַּיִת וַיֹּאחִיל עָלָיו לֵית לוֹ לְמִימַר שִׁיטְמָא ד' אֲמוֹת סְבִיבֵי³ –

And there is no concern that he will climb over the house and be מאהיל over it, there is no reason to rule that four אמות around the house should be מטמא –

לֹא סִימִי מַחֲצוֹת of ד' אֲמוֹת בִּקְבֵר of גִּזְרֵה proves that the תוספות

כדמוכח בפרק משוח מלחמה (סוטה דף מד, א) גבי חצר הקבר⁴ העומד בתוכה טהור⁵ —

As this is evident in פרק משותף מלחמה regarding (the משנה which states that) a תציר

הקבר; one who stands in this חצר הקבר is טהור; the גמרא there concludes that -

הני מילי חצר הקבר דמסיימי מחיצות אבל⁶ בעלמא תפיס⁷ –

¹ See רש"י יא,ב ד"ה שלא, that פרץ את פצימיו means that he dismantled the entire door frame and rebuilt it as part of the wall (and it is apparent that he does not intend to use it for a doorway again).

² The חכמים were גוזר that a קבר המת is מטמא (not only if you touch it or are מאהיל over it, but even) if you stand within אמות ד' of the קבר, so that the אוכלי טהרות will distance themselves from the קבר and not be מאהיל over the קבר accidentally. The same rule applies (according to רש"י) to this בית which פּרץ את פְּצִימֵיו.

³ Regarding a grave, where its walls are not (so) distinct, there is concern that if he will be close to the קבר (within 'ל' אמות) he may accidentally be מאהיל on the קבר. However by a house where the walls are distinct, there is no concern that if he is close to the house he may climb up on the roof and be מאהיל on the house. Therefore there is no cause to be גוזר around the house.

⁴ A חצר הקבר is the area in front of the cave where the מתים are buried. The משנה teaches us that even though (when he is standing in the חצר הקבר) he is within the אמות ד' of a מת who is buried within the cave, nevertheless he is not טמא (because it is מסיימי מחיצות; there is a distinct separation between the חצר and the cave).

⁵ This is a משנה in מ"ח אהלות פט"ו (cited [also] later in 8.4א).

⁶ The ה"ה amends this to read אבל מת בעלמא.

⁷ there proved from this משנה that אמות is טומאה; for if there is no טומאה of אמות ד' around the ת, what is the משנה teaching us that חצר הקבר is טהור; why not; he is not in contact with the ת?!

When are these words so (that he is טהור) by a חצר הקבר, for there are distinct מת, however a [dead body] generally (where it is not מחיצות), the מת 'grabs' the אמות ד' surrounding him that this area is טמא. It is evident from that גמרא that in a case of מחיצות there is no rule of סביביו ד'; how can רש"י maintain that there is a טומאה of אמות ד' around the house?!

Tosfos offers a different interpretation:

לכך נראה לו לפרש כגון שיש זיזין הרבה בולטין מן הבית מכל צד –

Therefore the ר"ש prefers to explain that the ברייתא is discussing a case where for instance there are many projections extending from the house on all sides - ויש בהן פותח טפח⁸ לכל אחד⁹ ובשלא פרץ פצימיו –

- פרץ פצימיו has a width of a טפח, and so if he was not זיזין

אף על פי שסתמו אינו מטמא תחת השאר זיזין שסתמו של מת עומד לצאת דרך פתח¹⁰ –

Even though he closed up the doorway, nevertheless the airspace under the remaining זיזים is not מטמא because presumably the מת will leave the house through the closed up doorway -

אבל אם פרץ פצימיו וחזר ובנאן כשאר כותל ואין כאן פתח כלל מטמא כל סביביו –

However if he was פצימיו and rebuilt the doorway so that it appears like the rest of the wall, and there is no doorway at all, then it is כל סביביו under each זיז -

דכל זיז וזיז איכא לספוקי דשמא דרך תחת אותו זיז יצא מן הבית¹¹ –

For regarding each זיז there is the possibility that the מת will exit the house under that זיז.

Tosfos attempts to justify פרש"י:

ויש לישב פירוש הקונטרס דבית נמי לא מסיימי מחיצתא –

And we can justify פרש"י (that there is סביבות הבית) for even a house is not מחיצתא; meaning -

דאף על גב דליכא למיחש שמא יעלה על הבית –

That even though there is no concern that he will climb up on the house (for there are distinct walls) -

⁸ The הגהות ה"ח amends this to read **בכל אחד ובשלא פרץ**.

⁹ To be considered an אוהל an object needs to be (at least) a טפח (square).

¹⁰ Whenever there is a door from which we assume the מת will exit, [only] the זיז above that door is מטמא באוהל immediately, even before the מת is taken out.

¹¹ There is no doorway now in the house; however the מת will eventually be taken out to be buried. The wall will be breached somewhere; therefore each זיז is מטמא באוהל now, because the breach may be under this זיז. The טומאה is restricted to under the זיזים (as טומאת אוהל), but not to אמות ד' around the house.

מכל מקום איכא למיחש שמא יגע בכתלים¹² –

Nevertheless there is concern that perhaps he will touch the walls of the house –

דקבר¹³ מטמא במגע אפילו מן הצד –

For a קבר is מטמא even if it is touched from the side (not only from above where one is מאהיל) –

כדמוכח בספרי בפרשת פרה אדומה¹⁴ בקבר¹⁵ זה קבר סתום¹⁶ –

As is evident in ספרי in פרה אדומה where the תורה writes [או] בקבר, this is referring to a closed קבר. The ספרי continues –

או אינו אלא פתוח¹⁷ –

Or perhaps it is not so but rather או בקבר refers to an open קבר –

אמרת קל וחומר ומה אהל שהוא מקבל טומאה¹⁸ אינו מטמא מכל הצדדין כשהוא פתוח¹⁹ –

You should say a ק"ו that it cannot be referring to a קבר פתוח, for what if by an אהל which becomes טמא, nevertheless its sides are not מטמא when the אהל is פתוח –

הקבר שאינו מקבל טומאה²⁰ אינו דין שלא יטמא מכל הצדדין כשהוא פתוח –

So a קבר which is not מקבל טומאה then certainly its sides are not מטמא if it is פתוח –

משמע דכשהוא סתום מטמא אף בנוגע בו מן הצד:

It seems from this ספרי that when the קבר is סתום it is מטמא even if someone touches its side.

SUMMARY

According to רש"י if פצימיו פרץ the אמות ד' around the house are מטמא like a קבר (because of the concern that one may touch the house). According to תוס' if פרץ פצימיו the אמות around the house are (טומאת אוהל).

¹² סוכ"ד אות א however (seemingly) cannot accept this explanation for רש"י clearly states 'ויאהילו'. See however

¹³ This is referring to a קבר סתום (see footnote # 16).

¹⁴ אדומה או בקבר amends this to read הגהות הב"ח.

¹⁵ The states; במדבר (חוקת) יט,טז in פסוק The teaching us that just touching a קבר is מטמא.

¹⁶ A קבר סתום is like our קברים where the מת is buried and completely covered.

¹⁷ A קבר פתוח is where they would dig a channel in the wall of a cave and place the body in the hollow and leave it open (as in the days of the תלמוד).

¹⁸ An אהל which is made of cloth or flax, etc. (not wood or metal) is מקבל טומאה (as an הטומאה) and is מטמא אדם even after the מת has been removed.

¹⁹ See footnote # 10. When there is an opening in the אהל (a door for instance) the outside of the אהל is not מטמא; only הפתח.

²⁰ A grave which is built from stones, etc. is not מקבל טומאה (because it is considered קרקע) and is not מטמא if the מת is removed from the קבר; it is only מטמא on account of the מת buried in the קבר.

THINKING IT OVER

What is the difference (according to רש"י) between the case of פרץ את פצימיו (where it is מטמא for ד' אמות סביביו and the case of חצר הקבר where he is טהור (even within ד' אמות to the קבר?²¹

²¹ See נח"מ and תוס' ד"ה פרץ on מס' שבת דף קמו, ב in מהרש"א א.